

ProAgria Etelä-Savo
TULOS- JA
TOIMINTASUUNNITELMA
2026

Missio

Autamme asiakkaitamme luomaan elinvoimaisen ja kestävän maaseudun – Onnistumme yhdessä

Visio

Turvaamme puhtaan ruuantuotannon ja ympäristön vastuullisesti ja kannattavasti.

Asiakaslupaus

Riippumatonta kumppanuutta ja kannattavuutta mahdollistavia ratkaisuja kaikissa olosuhteissa

Arvot

- Riippumattomuus – Olemme luotettava kumppani
- Vastuullisuus – Toimimme ympäristön, kannattavuuden, hyvinvoinnin ja maaseudun kulttuurin puolesta
- Edelläkävijyys – Kehitämme kannattavia ja kestäviä tulevaisuuden ratkaisuja
- Huoltovarmuus – Turvaamme kestävästä ruuantuotantoa

Toiminta-ajatus

ProAgria Keskukset ja Keskusten Liitto tarjoavat maatalous- ja maaseutuyrittäjille yritysten kannattavuutta ja kilpailukykyä parantavia asiantuntijapalveluja tukeutuen sekä omaan henkilöstöön että muiden asiantuntija- ja kumppaniorganisaatioiden osaamiseen.

Ydinosaaminen

Ydinosaamistamme on maatalouden ja maaseutuyritysten toimintaan, talouteen ja liikkeenjohtoon sekä niiden kehittämiseen liittyvät konsultointi- ja asiantuntijapalvelut. Ydinosaamistamme tukevat jäsen- ja asiakassuhteen ylläpito ja kehittäminen. Sidosryhmä- ja kumppaniverkostomme täydentävät ydinosaamistamme.

Toiminta-alat

ProAgria Etelä-Savo toteuttaa toimialueellaan maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen sekä kotitalouden ammatillisia asiantuntijapalveluja ja kehittämishankkeita.

Toimialue

ProAgria Etelä-Savon toimialue käsittää Enonkosken, Heinäveden, Hirvensalmen, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Mäntyharjun, Puumalan, Rantasalmen ja Sulkavan kunnat sekä Mikkelin, Pieksämäen, Savonlinnan ja Varkauden kaupungit.

Toiminta

ProAgria Etelä-Savo edistää maatalous- ja maaseutuyritysten tuotantoa, tuotantotekniikkaa, markkinointia sekä toiminnan taloutta ja laatua yhteistyössä viranomaisten, tuotteita jalostavien yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on kehittää maatalouden ja maaseutuyritysten elinvoimaisuutta, kilpailukykyä ja vastuullisuutta. Tila- ja yrityskohtaisten suunnittelu-, seuranta- ja analysointipalvelujen avulla etsitään keinot tuotannon sekä taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi. Kehitämme asiakasyritystemme liiketoimintaosaamista ja johtamista. Lisäksi edistämme omistajanvaihdoksia sekä yrittäjien työterveyttä ja henkistä hyvinvointia.

Etelä-Savon maakuntastrategian kehittämiskärjet ovat metsä, ruoka ja vesi. Etelä-Savossa maataloilla ja maaseudulla harjoitettavalla yritystoiminnalla on suuri merkitys. ProAgria Etelä-Savo yhdessä Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen kanssa toimii aktiivisesti osana seudullisia yrityspalveluja.

ProAgria Etelä-Savo edistää ympäristönhoitoa sekä maatalouden toimenpiteitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Lisäksi ProAgria Etelä-Savo kehittää luomutuotantoa tavoitteena luomutuotteiden tuotannon ja kulutuksen lisääntyminen, jalostusasteen kasvaminen, kannattavuuden parantuminen ja yhteistyön lisääntyminen. Kehitystyön tuloksena Etelä-Savo valittiin EU:n parhaaksi luomualueeksi v. 2024.

Järjestön toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja kehittää maaseutu- ja viljelijäväestön uskoa tulevaisuuteen, aktivoida ja kannustaa maaseudun yrittäjiä kehittämään omaa yritystään ja yrittäjien yhteistoimintaa sekä edistää kyläyhteisöjen kehittymistä. ProAgria Etelä-Savossa on käytössä myös suora asiakasjäsenyys.

Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan tavoitteena on maaseudun naisten ammattitietojen ja -taitojen edistäminen, suomalaisen kulttuuriperinteen ja maaseutumaiseman ylläpitäminen ja vaaliminen sekä kotimaisten tuotteiden menekien edistäminen kehittämällä jatkojalostusta ja tuotteiden markkinointia. Lisäksi tavoitteena on edistää yritystoimintaa maaseudulla. Järjestötyön kautta maa- ja kotitalousnaiset tarjoavat maaseudun naisille verkoston toimia itsensä, lähipiirin ja koko elinympäristönsä hyväksi.

Tavoitteidensa toteuttamiseksi ProAgria Etelä-Savo toimeenpanee kehittämishankkeita sekä tarjoaa asiantuntijapalveluita muiden organisaatioiden hallinnoimiin hankkeisiin. ProAgria Etelä-Savo julkaisee ProAgria Itä-Suomi tiedotuslehteä yhdessä ProAgria Itä-Suomen kanssa. ProAgria Etelä-Savo järjestää asiakkailleen ja omalle henkilöstölleen opintomatkoja, joista osa suuntautuu ulkomaille.

Toimintaympäristön muutokset

Maatilatalouden ja maaseudun toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia 2000-luvulla ja muutos jatkuu. Aktiivimaatilojen lukumäärä vähenee ja keskimääräinen tilakoko kasvaa. Samalla maaseudun yritystoiminta lisääntyy ja monipuolistuu. Tila- ja yrityskoon kasvaessa riskien hallinta ja yrittäjän osaamistarpeet korostuvat. Maakunnan elintarvike- ja ruokasektorin sekä matkailun kehittäminen tukevat vahvasti toisiaan.

Tuotteiden ja tuotantopanosten hintojen muutokset ovat nopeutuneet. Markkinatiedon hallinta ja muutosten ennakointi ovat tärkeä osa johtamista. Suomalaisen elintarviketeollisuuden kilpailukykyä pyritään parantamaan laadukkaalla läpinäkyvällä toiminnalla koko tuotantoketjussa. Tilakohtaisesti toiminnan kannattavuutta voidaan parantaa mm. toiminnan huolellisella suunnittelulla sekä tulosten mittaamisella ja analysoinnilla osana yrityksen johtamisjärjestelmää. Tietopankkien avulla saadaan arvokasta vertailutietoa muiden yritysten toiminnasta, tuloksista ja kustannuksista. Ympäristöön ja ilmastonmuutoksen hallintaan liittyvät vaatimukset ovat koko ajan lisääntyneet maataloilla.

Nykyisen Etelä-Savon maakunnan alueella aktiivimaatiloja on tällä hetkellä 1880 kpl ja maaseudun pienyrityksiä 3500 kpl. Merkittävä osa pienyrityksistä toimii maatalan yhteydessä. Maidontuotantotiloja maataloista on 186 kpl. Luomutiloja maataloista on 163 kpl, joista kotieläintiloja on 55 kpl.

Keskeiset päämäärät ja strategiat

Keskeisenä päämääränä ProAgrian asiantuntijatyössä on asiakashyödyn ja asiakastyytyväisyyden lisääminen sekä asiakkaan toiminnan kannattavuuden parantuminen. Tällä hetkellä monilla maataloilla on haasteita kannattavuutensa säilyttämisessä tuotantopanosten hintojen noustua merkittävästi. Monilla maataloilla on vastaavasti sekä halua että mahdollisuuksia toimintansa laajentamiseen ja investointeihin. Myös omistajanvaihdosten määrä on lisääntynyt. ProAgrialla on käytössään työkaluja, joilla voidaan tuottaa asiakkaille ratkaisuvaihtoehtoja ja vertailla niitä. Yrityskokonaisuuden kehittämisessä asiantuntijoiden yhteistyön merkitys kasvaa. Samalla asiantuntijatyön tehokkuusvaatimukset ovat lisääntyneet julkisen rahoituksen pienentyessä. Palvelujen vaikuttavuuden arviointia tehdään mm. vertaamalla yrityskohtaisia tuloksia aikaisempiin vuosiin tai vertailuryhmän tiloihin.

ProAgria Etelä-Savo on aktiivinen EU-rahoitteisten maatalouden ja maaseudun kehittämishankkeiden toteuttajana. Tavoitteena on hyödyntää EU:n eri kehitysohjelmia ja rahastoja mahdollisimman täysimittaisesti ja tuloksellisesti toimialueen maaseudun kehittämisessä. Tavoitteena on, että hanketyön osuus on kuitenkin enintään noin 1/3 koko ProAgria Etelä-Savon toiminnasta.

Henkilöstön työssä jaksamista ja työhyvinvointia edistetään työhyvinvointisuunnitelman avulla, jonka perustana on työhyvinvointikysely. Käytössä on henkilöstön palkitsemisjärjestelmä. Tavoitteena on henkilöstön työmotivaation, osaamisen ja pysyvyyden vahvistaminen.

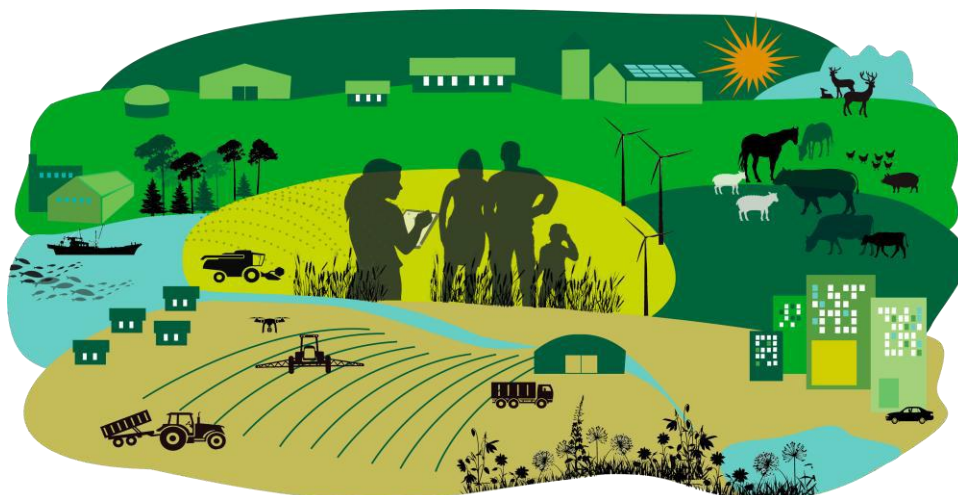
Toiminnan kehittäminen ja painopisteet v. 2026

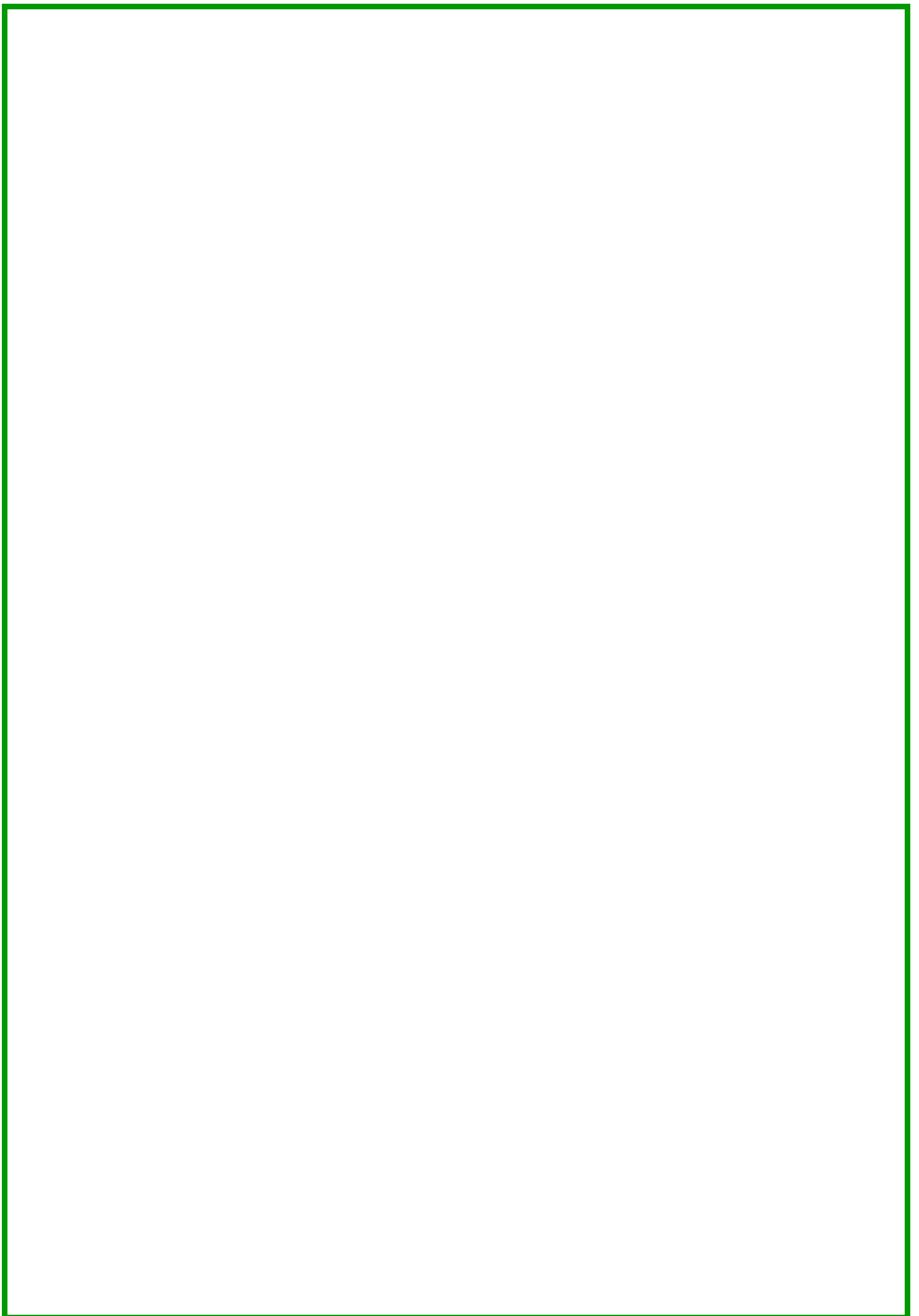
- Maatilojen ja maaseutuyritysten toiminnan jatkuvuuden ja kannattavuuden turvaaminen sekä huoltovarmuuden parantaminen
- CAP 27 EU-ohjelmakauden 2023-2027 tavoitteiden toteuttaminen; maatalo- ja maaseutuyrittäjien tukena ja asiantuntijana toimiminen
- ProAgria Etelä-Savon, ProAgria Keski-Suomen ja ProAgria Itä-Suomen yhdistymisprosessin edistäminen ja toteuttaminen, tavoitteena ProAgria Järvi-Suomi 1.1.2028
- Asiakkaiden kehittämis- ja palvelutarpeen kartoitus, asiantuntijatiimitoiminta
- Maatalo- ja maaseutuyritysten strategisen johtamisen parantaminen tuotanto- ja taloustiedon sekä räätälöityjen palvelukokonaisuuksien avulla (ProAgrian tilipalvelut -tuotantopalvelut - talouspalvelut - strategiapalvelut - johtamispalvelut - HR-palvelut)
- Digiteknologian hyödyntämisen parantaminen maataloilla
- Maatilojen ilmasto- ja hiilensidontatyön kehittäminen, vastaaminen toimialan vastuullisuuskriteereihin
- Palvelujen markkinoinnin ja myynnin kehittäminen
- ProAgrian strategiakauden 2026-2030 tavoitteiden ja kehitysohjelmien toteuttaminen

ProAgrian strategia 2030

ProAgrian strategiset kehitysohjelmat

- 1. Asiakas ja kumppanit**
 - Asiakashyödyn ja -kokemuksen parantaminen
 - Asiakkaan paras kumppani
- 2. Henkilöstö**
 - Kannattava, kilpailukykyinen ja yhdenmukainen toiminta
 - Osaava ja sitoutunut henkilöstö
- 3. Yhteiskunta**
 - Huoltovarmuuden ja resilienssin tukeminen
 - Tulevaisuus suunnannäyttäjänä ja arvostettu järjestö

Tilitoimistopalvelut

Tilitoimistopalvelujen pääkohderyhminä ovat maatilat ja yhtiömuotoiset maatilat sekä maaseutuyritykset. Asiakkaana on myös mm. yhteismetsiä. ProAgrian tilitoimistopalvelut tarjoavat laajan palvelukokonaisuuden kirjanpidosta, palkanlaskennasta ja budjetoinnista tilinpäätöksiin, tuloksen analysointiin, veroilmoitusten laadintaan ja jatkotoimenpiteiden suunnitteluun. Tilitoimisto-, tuotanto- ja talouspalvelut tukevat vahvasti toisiaan maatilayritysten johtamisessa ja sen kehittämässä. Edistämme sähköistä taloushallintoa.

Toteutamme myös maatilojen kannattavuuskirjanpitoa.

- Kirjanpito
- Osto- ja myyntilaskujen käsittely
- Palkanlaskenta
- Kassabudjetointi
- Välitilinpäätös
- Verosuunnittelu
- Veroilmoitus
- Seurantalaskelmat

Tilitoimistopalveluja käyttää v. 2026 arviolta 600 asiakasta.

Neuvopalvelut

Toteutamme EU:n maaseuturahaston tukemia neuvopalveluja maataloille laajalla rintamalla. Uuden ohjelmakauden myötä neuvopalvelujen kattavuus on laajentunut. Hyväksytyt neuvojat on kirjattu Ruokaviraston neuvojarekisteriin. ProAgria Etelä-Savon toimesta tehdään eniten seuraavia neuvopalveluja:

- Neuvo viljelysuunnittelu ja maan rakenteen parantaminen
- Neuvo kilpailukyky ja liiketoiminnan suunnittelu
- Neuvo maatilojen muutoskestävyys
- Neuvo ruokaturva ja eläinten hyvinvointi
- Neuvo omistajanvaihdokset ja nuoret yrittäjät
- Neuvo luomutuotannon kehittäminen
- Neuvo energia ja materiaalitehokkuus
- Neuvo maisemapalvelut

Yhteensä neuvopalveluja tehdään v. 2026 arviolta 490 asiakkaalle.

Talouspalvelut

Talouden suunnittelu- ja seurantapalvelujen tavoitteena on tuottaa tietoa asiakasyrityksen taloudesta, tehdä talouden analysointia sekä auttaa asiakasta jatkotavoitteiden ja -toimenpiteiden määrittämisessä. Talouden suunnittelua tehdään myös investointien, omistajanvaihdosten ja yhtiöittämisten suunnittelussa. EU-tukineuvonnassa avustamme maatiloja tukijärjestelmien hallinnassa, tukihakemusten laadinnassa ja muihin EU-tukiin liittyvien toimenpiteiden suunnittelussa.

Tavoitteenamme on, että Etelä-Savossa maatilojen omistajanvaihdosten ja investointien määrä saadaan lisääntymään.

Talouspalveluita ovat mm.

- Taloussuunnitelmat ja -laskelmat
- Liiketoimintasuunnitelmat
- Omistajanvaihdossuunnitelmat, kauppakirjat ja kaupanvahvistus
- Yhtiöittämissuunnitelmat ja vaihtoehtolaskelmat
- Tulosanalyysi ja tilinpäätösanalyysi
- EU-tukien neuvonta ja tukihakemusten laadinta

Omistajanvaihdos-, yhtiöittämis- ja liiketoimintasuunnitelmia on tavoitteena tehdä 100 asiakkaalle. Osa palvelukokonaisuudesta tehdään yleensä neuvopalveluina. EU-tukineuvontaa on tavoitteena tehdä 440 asiakkaalle.

Kasvintuotannon palvelut

Kasvintuotannon palveluissa asiakkaina ovat sekä kasvinviljelytilat, kotieläintilat, luomutilat että puutarhatilat (erikoisviljelyä harjoittavat tilat). Eniten käytetty palvelu on viljelyn suunnittelu. Viljelyn suunnitteluun ja kehittämiseen liittyvät myös ravinteiden käytön tehostaminen, maan kasvukunnon parantaminen ja hiilensidonnan lisääminen. Tavoitteemme on, että erityisesti kehittämishakuisille maataloille toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaan räätälöity laajempi viljelyn kehittämisohjelma, joka viljelyn suunnittelun lisäksi sisältää myös kasvustokäynnit kasvukaudella, tulosten seurannan ja arvioinnin kasvukauden jälkeen sekä kehitystoimenpiteiden määrittämisen tuleville vuosille.

- Viljelysuunnitelmat
- Toimenpidesuunnitelma ja viljelyn kehittämisohjelmat
- Kasvikatelaskelmat
- Siemenviljelyn viljely- ja varastotarkastukset
- Kasvinsuojeluruiskujen testaukset
- Luomutuotannon neuvonta ja luomutarkastukset
- Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta, ympäristösuunnitelmat
- Luomutuotannon peruskurssi
- Maanäytteiden ottaminen

Viljelysuunnitelmia on tavoitteena tehdä 300 asiakkaalle ja viljelyn kehittämisohjelma 10 asiakkaalle. Tavoitteena on toteuttaa luomutuotannon peruskurssi, jossa mukana on 10 osallistujaa. Tarkastuksia teemme kysynnän mukaan.

Kotieläintuotannon palvelut

Maito-, nauta- ja lammastilojen neuvonnassa päätavoitteemme on kotieläintilojen tuotannon, talouden ja kilpailukyvyyn parantaminen. Tämän ohessa tavoittelemme myös hiilijalanjäljen pienentämistä. Kilpailukyvyyn parantaminen edellyttää tarkastelua ja kehitystyötä sekä peltoviljelyssä / rehuntuotannossa että kotieläinten hoidossa. Taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi tärkeää on rehukustannuksen ja maidontuotannon yksikkökustannuksen hallinta. Kehittämisen- ja neuvontatyön kivijalkana ovat tuotosseuranta ja siihen liittyvät palvelut.

Lammastuotannon palveluja toteutamme Etelä-Savon lisäksi myös Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueella. Lammastuotannon neuvonnan perustana on tuotosseuranta.

Kotieläintuotannon palveluja ovat:

- Tuotosseurannan palvelut
- Ruokinnan suunnittelu- ja ohjauspalvelut
- Tuotannon ohjauspalvelut, karjatsekki
- Kustannuspuntari -laskelma
- Toimenpidesuunnitelma ja kehittämisohjelma
- Lammastuotannon neuvonta

Ruokinnan suunnittelu- ja ohjauspalveluja tavoitteemme on tehdä 95 asiakkaalle ja tuotannon ohjauspalvelua / karjatsekki 70 maatilalle. Kustannuspuntarilaskelmia on tavoitteena tehdä tuotosseurantaan kuuluvilla tiloilla 40 kpl. Maitotilojen tuotosseurannassa on arviolta 145 lypsykarjatilaa. Lammastuotannon neuvontaa tehdään 40 asiakkaalle.

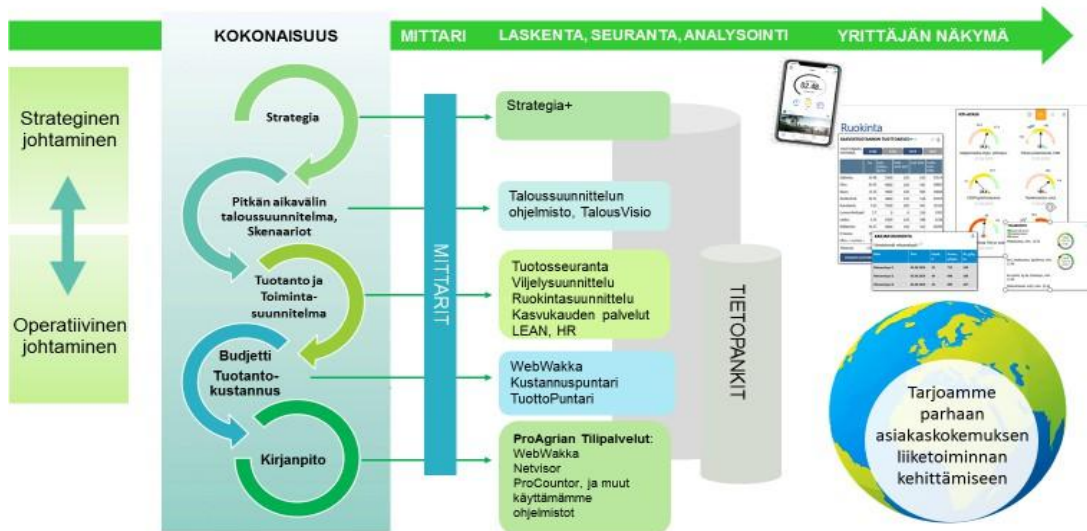
Johtamispalvelut

Johtamispalvelujen perustana ovat moniammatilliset asiantuntijatiimit. Tavoitteena on kehittää yrityskokonaisuutta huomioiden eri tuotantosuunnat ja toimialat.

- Strateginen suunnittelu ja konsultointi
- Henkilöstöjohtamisen palvelut
- Työnohjauspalvelut
- Maatilojen työterveyshuollon tilakäynnit

Johtamisjärjestelmiä on tavoitteena laatia 10 maatala-/maaseutuyritykselle. Työnohjauspalvelua tehdään lähinnä neuvopalveluna. Työterveyshuollon tilakäyntejä tehdään työterveyshuoltopalvelua tarjoavien organisaatioiden tilaamana osana työterveyden palvelukokonaisuutta maatalouden asiantuntijan roolissa.

Maatilayrityksen johtamisjärjestelmä

Yrityspalvelut

Maaseudun pienyritysten kehittämistoiminta tapahtuu osittain kehittämishankkeiden kautta. Hankkeiden lisäksi tuotamme muita yrityskohtaisia asiantuntijapalveluita. Osittain nämä liittyvät tilitoimistopalveluihin (kirjanpito, palkanlaskenta ym.) ja neuvopalveluihin.

- Investointien suunnittelu, yritysten tilannekartoitus, markkinoinnin ja myynnin suunnittelu
- Omistajanvaihdosten suunnittelu
- Alueellisen yrityspalveluverkoston toimintaan osallistuminen

Energianeuvonta ym. palvelut

Tuomme esille mm. energiantuotantoon, energian säästämiseen sekä kierrätykseen ja luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviä ratkaisuja maataloilla. Energiakustannusten alentamisen lisäksi näillä toimenpiteillä on merkittävää vaikutusta myös Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumiseen.

- Energiasuunnitelmat; energiatehokkuuden parantaminen, energiantuotannon kehittäminen
- Alueellinen energianeuvonta; kohderyhmänä kunnat, pk-yritykset ja kuluttajat

Kehittämishankkeet v. 2026

Alueelliset ProAgria Etelä-Savon hallinnoimat hankkeet

Ennakoiva omistajanvaihdos
Innovatiivisia keinoja syysöljykasvien kasvintuhoojien hallintaan luomutiloilla (InnoKas)
Johtamisen juuret
Kyyvesitalkkarin avulla valuma-alueet kuntoon
Luonnosta elämää ja hyvinvointia
Pelloilta pöytään
Saaristoluonto ja maisema Järvi-Suomessa
Varaudu viisaasti

ProAgria Etelä-Savo osatoteuttajana

Artesaaniruoka AITO O ÄKTA
Like Lihat läheltä – ketju kuntoon
Menestyvä maitotila
Onni - Onnistuneet investoinnit itäisessä Suomessa
Terttu - Terve ja tuottava nuorkarja monimuotoisessa ja resurssi tehokkaaksi
lypsykarjataloudessa
Uutta virtaa Järvi-Suomen luomuun
Vesiviisas maaseutu

Haku/suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet

Drone -hanke
Hemppa - Toimintamallit sisäloistartunnan hallitsemiseksi eteläsavolaisilla lammastiloilla
Kestävästi rakennettu
VastuuFarmi

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

**ETELÄ-SAVON
MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN
PIIRIKESKUKSEN
TOIMINTASUUNNITELMA
2026**

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	2
2. Maa- ja kotitalousnaisten strategia 2026-2030	2
3. Strategiakauden 2026-2030 teemat	4
4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2026	6
5. Viestintä	13
6. Koti- ja maaseutu -lehti	13

1. Johdanto

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus toimii osana ProAgria Etelä-Savo ry:tä. Meillä on jäsenyhdistyksissämme noin kolmetuhatta jäsentä 15 kunnan alueella: Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava ja Varkaus (entinen Kangaslammin kunta). Toimintamme ulottuu jäsentemme kautta Etelä-Savon lisäksi myös muutamain Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan kuntiin. Suunnittelemme ja toteutamme toimintasuunnitelman toimenpiteitä koko toiminta-alueellamme yhdessä jäsenyhdistystemme ja sidosryhmiemme kanssa.

Piirikeskuksessamme työskentelee viisi eri toimialan asiantuntijaa; MKN ruoka-asiantuntija, MKN maisema- ja ympäristöasiantuntija, MKN ympäristöasiantuntija, MKN yritysasiintuntija ja toiminnanjohtaja/MKN yritysasiintuntija. Asiantuntijamme tekevät työtä paljon myös yhteistyössä keskenään, yhdistetään osaamisia ja näin syntyy monialaisia neuvontapalveluja. Vuonna 2026 toiminnassa korostuvat erityisesti suomalainen ja eteläsavolaisen ruokakulttuuri, kestävä ruokaketju pellolta pöytään, maaseudun yritysten elinvoimaisuuden vahvistaminen, tietoisuus luonnonmonimuotoisuudesta ja sen huomioonottaminen ja laajasti yhdessä tekeminen yli rajojen.

Olemme aktiivisesti panoksellamme rakentamassa tiiviimpiä yhteistyöverkostoja ruoka-, matkailu-, yritys- ja kulttuuriympäristötoimijoiden välille sekä yli aluerajojen (ylimaakunnallinen yhteistyö).

Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi varsinaista jäsentä sekä kolme varajäsentä. Piirikeskuksen hallituksen puheenjohtaja on myös ProAgria Etelä-Savo ry:n hallituksen jäsen.

2. Maa- ja kotitalousnaisten strategia 2026–2030

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintasuunnitelma 2026 pohjautuu Maa- ja kotitalousnaisten järjestön strategiaan, joka ulottuu vuoteen 2030.

Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen, maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja järjestötoiminta.

Missiomme on, että MKN on maaseudun aktiivinen kehittäjä ja yhteisen keskustelun rakentaja.

Yhdistävä tekijä: Toimimme aktiivisessa yhteistyössä maaseudun kestävyyskysymysten edistämiseksi eri sidosryhmien kanssa. Edistämme rakentavaa vuoropuhelua ja lievennämme erilaisia vastakkainasetteluja.

Tutkimustiedon jalkauttaja: Sovellamme tutkimustietoa yhdessä eri toimijoiden kanssa ja kehitämme ratkaisuja, jotka tukevat maaseudun elinvoimaa ja kestäväää kehitystä. Kehitämme asiantuntijoidemme osaamista, tiedonvaihtoa ja yhdessä oppimista.

Myönteinen uudistaja: Olemme maaseudun kestävyysmurroksen edelläkävijä ja tiedollinen tiennäyttäjä. Teemme rohkeita avauksia, perinteitä kunnioittaen ja toimimme yhteiskunnan myönteisenä uudistajana kohti kestävämpää Suomea.

Strategian toteuttamiseksi järjestömme tarjoaa ihmisille konkreettisia työkaluja, joiden avulla he pystyvät vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä ja siten vahvistamaan elinvoimaisuutta sekä hyvinvointia laajemmin.

Visio 2040

Maaseudun puolesta – kestävästi ja yhdessä

Maa- ja kotitalousnaisten tahtotilana on olla elinvoimainen, uudistuva ja haluttu kumppani maaseudun kehittämisessä sekä kestävä arjen, ympäristön, yrittäjyyden, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden tunteen edistäjä. Tahdomme vahvistaa järjestön taloudellista kestävyttä ja toimintamahdollisuuksia monipuolisella rahoituksella sekä strategisilla kumppanuuksilla.

Strategiakaudellemme 2026-2030 on nimetty seuraavat neljä teemaa, joita tulevina vuosina painotamme ja joiden alle toimenpiteet pääsääntöisesti keskittyvät:

- suomalaisen ruoan menestystarinat
- ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- monimuotoinen ympäristö
- Paikallisuus vetovoimana

Vuoden 2026 toiminnassa keskitymme edelleen kansalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä tarkoittaa muun muassa:

- uusien kansallisten ravitsemussuositusten jalkauttamista eri tavoin kaiken ikäisille kuluttajille.
- tutkimustiedon esille tuomista helposti ymmärrettävässä muodossa sekä konkreettisten toimintavinkkien jakamista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi jokaiselle suomalaiselle.
- kulttuuriympäristön hoidon ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen tärkeys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.
- järjestötyössämme yhteisöllisyyden edistämistä osana ihmisten hyvinvointia.
- varautumisen, ennakoinnin ja omavaraistalouden tärkeyden painottamista osana kokonaisturvallisuuden hallintaa.

Järjestön toimintaan sisältyy kestävyiden kaikki osa-alueet, niin taloudellisen, sosiaalisen, kulttuurisen kuin ekologisen kestävyiden näkökulmasta. Syksyllä 2024 hyväksytyt kestävä kehityksen linjaukset ohjaavat järjestön toimintaa.

Järjestö tekee vaikuttavaa sidosryhmätyötä niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla. MKN Keskus ja piirikeskukset ovat verkostoituneet ja jäseninä lukuisissa työryhmissä ja neuvottelukunnissa. Jatkamme myös kansainvälisen yhteistyön edistämistä.

Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen ovat asiantuntijajärjestössä ensiarvoisen tärkeää. Vuoden aikana painotamme neuvontaa ja koulutusta asiantuntijoiden lisäksi myös Maa- ja kotitalousnaisten paikallisyhdistyksiin. Koulutustilaisuudet, neuvontatyö ja tapahtumat kohdentuvat enenevässä määrin teemakokonaisuuksista kiinnostuneelle, laajalle yleisölle. Rakennamme kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa, jossa kansalaisilla on aktiivinen rooli kestävä yhteiskunnan rakentamisessa. Vuonna 2025 valmistui järjestön strategia kaudelle 2026–2030.

MKN:n strategian ja toimintavuoden 2026 suunnittelussa on huomioitu opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030 sekä yleiset perusteet myönnettäville avustuksille. Tämä pitää tarkistaa onko vielä ohjenuorana Maa- ja kotitalousnaiset edistävät ja tekevät töitä sen eteen, että ihmisten kyvyt ja osaaminen vahvistuvat. Luovalla, tutkimukseen pohjautuvalla tiedolla ja vastuullisella toiminnalla uudistetaan yhteiskuntaa. Globalisaatio, ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, väestörakenteen muutokset ja eri väestöryhmien erilainen asema, eriarvoistumiskehitys eri alueilla sekä erilaistuvat arvot ja asenteet vaikuttavat myös MKN toimintaan. Digitaalisuuden merkitys toiminnassa on korostunut viime vuosina ja sen myönteiset mahdollisuudet on osattu entistä paremmin hyödyntää. Kokemuksemme mukaan kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys rikastavat ja muokkaavat yhteiskuntaamme.

3. Strategiakauden 2026–2030 teemat

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN MENESTYSTARINAT

Ruoka ja ruokakulttuuri kytkeytyvät tiiviisti koko ruokajärjestelmään – ruoantuotantoon, raaka-aineisiin, jalostukseen, alueellisiin ruokiin ja juomiin sekä ruokatottumuksiin ja ruokailutapoihin. Suomea, suomalaista maaseutua ja eri vuodenaikoja ajatellen meillä on ruokakulttuurissa monia erityispiirteitä ja ylpeyden aiheita. Näitä ovat esim. erilaiset nimisuojat tuotteet, kalan savustaminen, metsän antimet, suomalaisen ruoan puhtaus, erilaiset (uudet) viljelykasvit sekä niistä jalostetut tuotteet.

Ruokaa, ruokajärjestelmää ja ruokakulttuuria on tarkasteltava monista näkökulmista ja yhteyksistä käsin. Suomessa tuotetaan kansainvälisestikin huippulaatuista ruokaa, mutta emme ole onnistuneet brändäämään ruoka- ja elintarviketuotantoamme riittävästi. Myös kouluruokailu on suomalainen menestystarina, joka herättää kiinnostusta maailmalla, mutta kotimaassa sitä ei arvosteta ansaitulla tavalla.

Kaupungistumisen myötä ruoan tuottajat ja kuluttajat ovat etäänntyneet toisistaan. Siksi tarvitaan luottamusta, läpinäkyvyyttä ja aitoa vuoropuhelua. Sosiaalinen media tarjoaa tähän tärkeän kanavan ja mahdollisuuden tuoda tuottajat ja kuluttajat lähemmäs toisiaan.

Tahtotilamme on, että Suomi tunnetaan laadukkaasta ja herkullisesta ruoasta – ja että ruoantekijöitä arvostetaan. Ruokaneuvonnan keskeisenä tehtävänä on tuoda esiin ruokakulttuurin monimuotoisuus perinteitä kunnioittaen, edistää terveellisiä ruokavalintoja sekä vahvistaa ruoanlaiton yhteisöllisiä hyvinvointivaikutuksia. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on olennainen osa tätä työtä. MKN toteuttaa yhdessä sidosryhmiensä kanssa useita valtakunnallisia hankkeita, kampanjoita ja tapahtumia.

Strateginen tavoite: Lisäämme tietoisuutta suomalaisesta ruoasta ja nostamme sen arvostusta kuluttajien, riittäjien ja sidosryhmien keskuudessa.

Suomalaisen ruoan menestystarinat-teemalla mm:

- Toimimme aktiivisesti suomalaisen ja paikallisen ruokakulttuurin puolesta
- Arvostamme, tuomme esille ja tuemme suomalaisen ruoka-alan tekijöitä ja toimijoita
- Edistämme ymmärrystä ruoan tuotannosta ja sen reitistä pellolta pöytään
- Vahvistamme ruokakasvatuksella kaikenikäisten ruoka- ja ravitsemusosaamista

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

Ilmastonmuutos on vakavin ihmiskuntaa koskaan kohdannut ympäristöongelma. Vaikka ilmastonmuutoksen torjunta pitkälti vaatii kansainvälisiä sekä kansallisia päätöksiä, on tärkeää, että myös jokainen meistä osallistuu ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Yhteiskunnan kestävyys vahvistaminen on läpileikkaavana tavoitteena kaikessa Maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa. Tavoitteena on osoittaa kansalaisille konkreettisia keinoja, joilla jokainen voi omalla toiminnallaan osallistua tähän työhön. Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa muun muassa painotetaan kasvisten ja kalan käytön lisäämistä. Toiminnassa huomioidaan pohjoismaiset ravitsemussuositukset sekä niiden pohjalta laaditut kansalliset suositukset.

Kuluttajia ohjataan suosimaan lähi- ja luomutuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan lisäämään omavaraisuutta. Ruokahävikin vähentäminen on ruokaneuvonnan ydintoimintaa. Yhä useampi MKN Yrityspalveluiden asiakas huomioi kestävä kehityksen omassa liiketoiminnassaan. Maisemapalvelut kehittävät ja hyödyntävät erilaisia yhteistyötoimintaverkostoja ja -malleja ympäristön hoidon kehittämiseksi. Muuttuvaan ilmastoon ja äärisääolosuhteisiin sopeutuminen huomioidaan mm. järjestön varautumistyössä.

Osaava ja osallistuva kansalainen on keskeinen osa kestävästä yhteiskunnasta. Jo usean vuoden jatkuneet yhteiskunnalliset haasteet ovat osoittaneet, että ihmisten varautumisessa ja arjen hallinnassa on puutteita. Yhdessä muiden neuvontajärjestöjen kanssa me maa- ja kotitalousnaiset lisäämme varautumis- ja kokonaisturvallisuutta vahvistavaa neuvontaa kaikille kansalaisille.

Strateginen tavoite: Vahvistamme osaamista ja ymmärrystä ilmasto- ja kestävyysvaikutuksista

Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta -teemalla mm:

- Tuotamme neuvoja ja työkaluja kestävästä yhteiskunnan rakentamiseen
- Edistämme vastuullista toimintaa ja viestimme siitä
- Lisäämme tiedon saatavuutta ja kannustamme kestävästä ja ilmastoystävällisen ruoan käyttöön
- Vahvistamme toiminnallamme kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN YMPÄRISTÖ

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää eri lajeille itselleen, mutta myös ihmisten hyvinvoinnille, ruoantuotannolle ja elinkelpoiselle ympäristölle yleensä. Vähenevä luonnon monimuotoisuus sekä lisääntyvä vieraslajiongelmia tarvitsevat kustannustehokkaita innovaatioita ja hoitotoimenpiteitä.

Maatalous on keskeisessä roolissa maaseudun kulttuurimaiseman ylläpidossa. Perinnebiotoopit ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden keitä, mutta biodiversiteettiä voidaan vahvistaa myös rakennetuissa ympäristöissä. Myös taajamien viheralueiden hoidossa voidaan hyödyntää maataloudesta tuttuja menetelmiä. Biodiversiteettistrategiaan ja tavoitteellisiin kulttuuriympäristön hoito-ohjelmiin perustuva huolellinen suunnittelu ja hoitotoimenpiteet luovat kestävästä perustan luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Yhteistyö yritysten, ympäristötoimijoiden, median, yhdistysten ja viranomaisten kanssa on olennaista, ja MKN toteuttaa yhdessä sidosryhmien kanssa useita valtakunnallisia kampanjoita ja tapahtumia.

Strateginen tavoite: Vahvistamme lajikirjoa ja ympäristön sopeutumiskykyä ilmastonmuutoksessa sekä kestävästä ruoantuotantoa.

Monimuotoinen ympäristö -teemalla mm:

- Teemme toimenpiteitä ja tuotamme sekä tarjoamme työkaluja ympäristön hoidon tueksi
- Tuemme asiakkaidemme ympäristötyötä ja painotamme luonnon monimuotoisuuden merkitystä
- Viestimme kulttuuri- ja vesiympäristön hoidon sekä luonnon monimuotoisuuden merkityksestä kaikille toimijoille

TEEMA 4. PAIKALLISUUS VOIMAVARANA

Yhteisöllisyys vahvistaa ihmisten hyvinvointia ja lisää alueiden elinvoimaa. Vaikka Suomi on kaupungistunut voimakkaasti viime vuosikymmeninä, kiinnostus maaseudulla elämiseen on kasvanut. Myös monipaikkaisuus avaa uusia mahdollisuuksia.

Suomi tarjoaa runsaasti koettavaa ja aistittavaa: reittejä, kulttuuriympäristöjä, maisemia, luontokohteita, tapahtumia, makuja, palveluja ja ennen kaikkea tutustumisen arvoisia ihmisiä. Paikallinen ainutlaatuinen kulttuuriympäristö luo lisäarvoa muun muassa elintarviketuotannolle ja matkailulle. Aitous ja paikallisuus ovat vahvuuksia. Paikallisuuden huomioiminen on myös vastuullisuutta. Vastuullisuuden merkitys ja vastuulliseen toimintaan pyrkiminen korostuu yhä enemmän kaikessa yhteiskunnan toiminnassa.

Paikallisyhdistyksemme ovat tärkeässä roolissa yhteisöllisyyden vahvistajina. Jäsenstrategiamme tukee niiden toimintaa. MKN:n asiantuntijat tuntevat maakuntien ominaispiirteet, vahvuudet ja toimijat. Heillä on laaja kokemus yritystoiminnan kehittämisestä sekä palvelujen ja tuotteiden tuotteistamisesta niin paikallisille asukkaille kuin kotimaisille ja kansainvälisille matkailijoille. Vahvuutenamme on kyky tuoda esiin kulttuuriympäristöjen monipuolista arvoa, tukea niiden suunnitelmallista hoitoa ja edistää kestävästä hyödyntämisestä ja tuotteistamisesta.

Strateginen tavoite: Edistämällä paikallista elinvoimaa ja hyvinvointia rakennamme kestäväää Suomea.

Paikallisuus voimavarana -teemalla mm:

- Välitämme ja tuotamme tietoa maaseudun ja maakuntien ylpeydenaiheista, elämäntavasta, kulttuuriperinnöstä ja tarinoista.
- Edistämme maaseudun veto- ja pitovoimaa vahvistamalla paikallista yrittäjyyttä.
- Vahvistamme paikallista kulttuuria ja elinvoimaisuutta maakunnissa yhteistyössä maaseudun toimijoiden kanssa.
- Arvostamme aitoutta ja vaalimme yhteisöllisyyttä sekä nostamme ne näkyvästi esiin.

4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2026

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN MENESTYSTARINAT

TAVOITE				
Tuomme esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen. Annamme suomalaisille ruoantekijöille kasvot ja heidän ansaitsemansa kiitokset. Toimintavuonna keskitymme ensisijaisesti tuottajiin ja yrittäjiin. Vaikutamme myös uusien suomalaisen ruoan menestystarinoiden syntymiseen.				
MITTARIT				
Kohderyhmän tavoitettavuus, some-kampanjoiden tulostittarit (mm. näyttökerrat ja tavoitettavuus), kohderyhmältä saatu palaute, tiedotteiden ja juttuaiheiden läpimeno mediassa				
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyö-kumppanit	Rahoitus
Ruokakasvatus ja terveellinen ruoka MKN ruoka-asiantuntijat kampanjoivat aktiivisesti ruokakasvatus- ja ravitsemusteemoilla esimerkiksi erilaisilla kursseilla, neuvontatilaisuuksissa ja tapahtumissa livenä tai verkon välityksellä. Viestintää monipuolisesti eri kanavissa paikallisesti ja valtakunnallisesti esimerkiksi ravitsemussuosittelun mukaisina ruoka-artikkeleina ja resepteinä.	Eri-ikäiset kuluttajat, suuri yleisö	Vahvistetaan eri-ikäisten ihmisten ruoka- ja ravitsemusosaamista. Esim artikkelilla Koti ja maaseutu -lehdessä saavutetaan yli 20 000 lukijaa, somekanavien kautta satoja tuhansia.	Tutkimuslaitokset, kunnat seurakunnat, MKN yhdistykset ja muut sidosryhmät. MKN piirikeskukset	OPH OPH korvamerkki
Pelloilta pöytään - Suomalaisen ruoan tunnettuuden vahvistaminen Viestitään paikallisista ruoantuottajista ja -jalostajista monikanavaisesti (tapahtumissa, somessa, netissä, tiedottein ja lehtiartikkelein) yhdistäen ruoantekijät ja kuluttajat. Koti ja maaseutu -lehdessä nostetaan esille ruokaperinteitä ja -kulttuuria, ruokayrittäjyyden edistäjiä eri muodoissa Erilaisissa tapahtumissa ja muissa kanavissa tuodaan esille paikallisia raaka-aineita.	Kuluttajat (ns. suuri yleisö) kaiken ikäiset lapset, nuoret, työikäiset ja vanhuksset	Suomalaisten ruoantuottajien näkyvyys eri medioissa ja kanavissa vahvistuu. Tavoitetaan satoja tuhansia kuluttajia ruoantuottajien esilletuomisessa. Syntyy vuoropuhelua ruoantuottajien ja kuluttajien välille esim. somessa.	MKN piirikeskukset (mahdollistaa eri asiantuntijoiden yhteistyön) Ruokatieto Yhdistys (suomalaisen ruoan päivä) MKN piirikeskukset, MKN jäsenyhdistykset	OPH Ulkoisen rahoitus

<p>Yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa suomalaisen ja paikalliseen ruokaan ja ruokakulttuuriin liittyvien myönteisten mielikuvien esiin nostamiseksi.</p> <p>MKN Kekriviikot, Sadonkorjuuviikot viikot / 42-44</p> <p>Viikkojen aikana nostetaan vahvasti suomalaista sadonkorjuuperinnettä ja kotimaisia raaka-aineita. Kaupat tai muut julkiset paikat: kekritietoiskut, maistiaiset, jaetaan kekriin sopivia ruokaohjeita (esite tai kortit), kekrivisa</p>	<p>Suuri yleisö, erikäiset kuluttajat, paikallisyhdistykset, paikalliset sidosryhmät.</p>	<p>Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu. Tavoittaa valtakunnallisesti noin 50 000 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta.</p>	<p>MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset Ruokatieto Paikalliset kaupat</p>	<p>OPH Ruokatieto (materiaali)</p>
<p>Maistuva maaseutuyritys - tunnustus #MaaseudunSankarit</p>	<p>Kuluttajat (ns. suuri yleisö), yrittäjät</p>	<p>Suomalaisten ruoantuottajien näkyvyys ja siten myös tunnettuus eri medioissa ja kanavissa vahvistuu.</p>	<p>MTK MKN Piirikeskukset</p>	<p>OPH Ulkoisen rahoitus</p>
<p>Luonnonlaidunpäivä</p> <p>Viestimme luonnon laidunnuksen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Viestimme kohteita ja niillä syntyvästä luonnonlaidunlihasta. Toteutamme yhteistyössä yhteistyötahojen ja tilojen kanssa avoimet ovet - tapahtumia luonnonlaitumilla.</p>	<p>Kuluttajat (ns. suuri yleisö)</p>	<p>Valtakunnallisesti tavoittaa 100 000 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta.</p> <p>Tietoisuus laidunnuksen merkityksestä, luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä luonnonlaidunlihasta lisääntyy.</p>	<p>Luonnonlaidunlihan tuottajat ry, Luonnon ja riistanhoitosäätiö, WWF, Metsähallitus, MTK, Ruokavirasto, ProAgria, Suomen Lammasyhdistys, Pihvikarjaliitto, Perinnemaisemayhdistys MKN piirikeskukset.</p>	<p>OPH</p>
<p>Artesaaniruoka AITO O ÄKTA - Artesaaniruoka tutuksi maaseudun yrittäjille, kuluttajille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille</p>	<p>Yrittäjät, yrittäjyydestä kiinnostuneet sekä kuluttajat</p>	<p><i>Tiedonvälityshanke, jonka tavoitteena on lisätä kuluttajien, yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien tietoisuutta artesaaniruosta. Laajempina tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä edelleen hankealueen: Etelä-Savon, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin alueen elintarvikeyrittäjyyttä.</i></p>	<p><i>Hankkeessa mukana olevat kumppanit, Artesaaniruokayhdistys, Lapin amk, Etelä-Savon sekä Oulun MKN piirikeskukset.</i></p>	<p><i>MKNK, ulkoinen rahoitus</i></p>
<p>Hyvä ruoka joka päivä - kestävä ruokakasvatusta kouluihin</p>	<p>Ensisijaisesti 4.-6.-luokkien ja yläkoulun oppilaat. Toissijaisesti alakoulun muut luokka-asteet</p>	<p>Tuottaa opettajille ajantasaisia materiaaleja ruoka-aiheiden opetukseen. Lisätä oppilaiden kouluruokailuun osallistumista ja kouluruuan monipuolista syömistä.</p>	<p>Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry, Ruokatieto ry</p>	<p>MKNK, ulkoinen rahoitus</p>

	<i>sekä koulujen henkilöstö.</i>	<i>Oppilaiden lisääntynyt ruokaosaaminen ja -taidot lisäävät ruuan arvostamista ja omasta hyvinvoinnista huolehtimista, mikä johtaa kestävämpiin ruokavalintoihin tulevaisuudessa</i>		
--	--------------------------------------	---	--	--

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

TAVOITE Eri-ikäiset kuluttajat oppivat toteuttamaan ja tekemään sekä pieniä, arkisia että suuria tekoja luonnon hyväksi.				
MITTARIT Some-kampanjoiden tulostimetrit (mm. näyttökerrat, tavoitettavuus), tilaisuuksien ja osallistujien määrät, kohderyhmän tavoitettavuus ja palautteet, toiminnan ja kulutustottumusten muutostiedot esim. erilaisin kysymyksin ja muilla vuorovaikutustiedoilla.				
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Kuluttajien varautumisen vahvistaminen osana kokonaisturvallisuutta. Arjen turvan vahvistaminen, huomioiden niin sosiaalisen, taloudellisen- kuin ekologisen kestävyden näkökulmat. Kansallinen varautumispäivän tempaus 7.2. yhteistyössä KOVA-toimikunnan kanssa	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät Suuri yleisö, eri-ikäiset kansalaiset	Vahvistetaan kuluttajien varautumisosaamista ja arjen turvallisuutta. Lisätään 72-tuntia osaamista: kansalaisten omatoimista selviytymistä eri häiriötilanteissa	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset sekä muut alueelliset yhdistykset ja sidosryhmät SPEK, Naisten Valmiusliitto, sisäministeriö, MPK, Huoltovarmuuskeskus ja muut Kovatoimikunnan organisaatiot	OPH Ulkoisen rahoitus
Kädet multa an -toiminnan edistämistä varhaiskasvatuksessa ja viestintää siitä mm erilaisissa tapahtumissa. Yleiseen tarpeeseen vastaaminen kotitarveviljelyssä ja sopeutumista ilmastonmuutokseen myös kotitarveviljelyn osalta live- tai verkkokursseina, tapahtumissa, neuvontatilaisuuksissa.	Koulut/ päiväkodit yhdistykset, tapahtumien yleisö	Viedään syntyneitä toimintamalleja eteenpäin lisäten lasten ja aikuisten ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta sekä ruoan alkuperästä.	MKN piirikeskukset ja jäsenyhdistykset, päiväkodit ja koulut, kunnat, muut yhteistyötahot alueilla.	OPH Ulkoisen rahoitus
Luonnontuotteet lautaselle - hyvinvointia luonnosta - potkua yritystoiminnalle tiedotus ja aktiivointikampanja	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät, yrittäjät	Lisätään tietoa luonnontuotteiden monipuolisesta käytöstä ja kestävästä hyödyntämisestä	MKN piirikeskukset	OPH Ulkoisen rahoitus
Vahvuutena kestävä kulttuuriperintö Viestimme rakennusten korjaamista, uusiokäytöstä, kiertotaloudesta	Suuri yleisö, yhteisöt, yksittäiset kohteiden omistajat	Lisätään tietoa kulttuuriperinnön kestävästä hoidosta, hyödyntämisestä ja merkityksestä myös ilmastonmuutoksen torjunnassa	MKN piirikeskukset, ympäristöhallinto, kunnat	Ulkoisen rahoitus
Vesienhoidon neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille, osakaskunnille vesienhoidon edistämisestä ja erilaisista rahoitusmalleista sekä mm. verkostoista. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.	Maanomistajat, yhdistykset ja osakaskunnat	Tietoisuus vesienhoidon mahdollisuuksista, rahoituksista ja verkostoista lisääntyy.	Ympäristöhallinto ja maataloushallinto sekä asiantuntijat	Ulkoisen rahoitus

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN YMPÄRISTÖ

TAVOITE

Tavoitteena on tuoda esille ympäristön monimuotoisuuden merkitystä, selvittää sen tilaa tutkimuksella ja kartoituksilla sekä edistää monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Lisäksi jalkautetaan uusinta tutkimustietoa ja tuoteistetaan teemaan liittyviä palvelupaketteja.

MITTARIT

Kartoitusten ja inventointien määrä, suunnitelmien määrä, infojen määrä. Julkaisujen sekä artikkelien määrä. Some-julkaisujen tulostittarit. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.

Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Luonnon monimuotoisuus - tietoisuuden edistäminen ja vahvistaminen Sovimme tapaamisia verkostojen kanssa ja viemme tietoa ja kannustamme toimenpiteisiin.	Yhdistykset, kunnat, seurakunnat, yritykset	Tavoittaa valtakunnallisesti 60 toimijaa tai toimijatahoa. Tietoisuus yhteisöissä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu myöhemmin myös alueelliseksi ohjelmiksi ja käytännön toimenpiteiksi.	MKN piirikeskukset	OPH korvamerkki
Puunhalausviikko-kampanja ja Suomen luonnon päivä Kampanjalla kannustamme kiinnittämään huomioita lähiympäristöön ja osoittamaan, että arvostamme monipuolisia viheralueita kuten metsiä, puistoja ja luontopolkuja	Eri-ikäiset toimijat ja myös kunnat, yritykset, yhdistykset	valtakunnallisesti seitsemän tapahtumavinkkiä, tavoittaa 5 000 sitoutunutta aiheutunnisteella #puunhalausviikko. Medianäkyvyys.	VYL + muut kumppanit MKN Keskus sekä jotkut MKN piirikeskukset	OPH
Luonnon monimuotoisuuden neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, luonnon monimuotoisuuden edistämisestä ja erilaisista tukimahdollisuuksista. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.	Maanomistajat, maatilat ja yhdistykset, kunnat	Valtakunnallisesti tavoittaa 200 toimijaa maanomistajaa, maatilaa, yrittäjää, kuntaa ja yhdistystä. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu suunnitelmien ja rahoitushakemuksina.	MKN piirikeskukset, Fingrid, Metsähallitus ja Valio	Ulkoinen rahoitus

TEEMA 4. PAIKALLISUUS VOIMAVARANA

TAVOITE				
Lisätään yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristön arvoista ja mahdollisuuksista, arvokkaista maisema-alueista, paikallisesta kulttuuriperinnöstä, ruokaperinteestä, tavoista, taidoista ja historiasta monimuotoisesti sekä edistetään näistä lähtevää aitoutteen perustuvaa kestävä yrittäjyyttä. Tuodaan näkyville nykyaikainen ja monipuolinen maaseutu, perinteitä unohtamatta. Vahvistetaan yhteisöllisyyttä, huomioiden monipaikkaiset asukkaat ja maaseudusta kiinnostuneet ihmiset.				
MITTARIT				
Infojen, koulutusten, tapahtumien ja tuotteiden määrä ja niiden suosio. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.				
Toimenpide	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Maaseutuyrittäjyyden edistäminen, näkyvyyden vahvistaminen ja yrittäjien osaamisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen #MaaseudunSankarit Nostetaan maaseudun yrittäjiä ja yritysten tarinoita esille eri medioissa vuoden aikana	Yrittäjät, kuluttajat, eri-ikäiset toimijat, jäsenyhdistykset, matkailualan toimijat Maaseudun mikro ja pienyrittäjät, naisyrittäjät, eri-ikäiset yrittäjät	Maaseudulla toimivien yritysten verkostoituminen ja yhteistyö lisääntyy. Yrittäjien ja yrittäjiksi haluavien osaaminen vahvistuu. Yrittäjien hyvinvointia parannetaan. Maaseudun yrittäjien näkyvyys ja tunnettuus lisääntyy eri kanavissa ja medioissa. Monipuolista yritystoimintaa nostetaan esille.	MKN piirikeskukset, yrittäjät ja muut yhteistyötahot	OPH korvamerkki
Impin päivä 11.6 Teemalla: Uimataidot kunniaan	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu kylissä.	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset	OPH Omarahoitus
Hyvinvointikampanja, eri teema eri vuosina Teema 2026 Teoilla tulevaisuutta #TeoillaTulevaisuutta	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset	OPH Omarahoitus
Syödään yhdessä – tapahtuma Suomalaisen ruoan päivänä 4.9.2026	Jäsenet, ns. suuri yleisö. Tehdään yhdessä esim. palvelutaloissa, päiväkodeissa, kouluissa; maahanmuuttajien tai asuinyhteisöjen kanssa.	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset. Yhteistyössä Ruokatiedon kanssa	OPH Omarahoitus Ulkoinen rahoitus
Kansainvälinen maisemapäivä Maisemapäivällä haluamme kiinnittää huomiota siihen, että maisemat ovat olennainen osa kaikkien kulttuuriperintöä, identiteettiä, hyvinvointia ja elinympäristön laatua sekä monimuotoisuutta.	Suuri yleisö	Tavoittaa valtakunnallisesti 15 000 sitoutunutta aiheutunutta aihetunnisteella #arkimaisema ja #maisemapäivä. 300 maisemapäivän kävelyille osallistujaa valtakunnallisesti Lisääntynyt tietoisuus maisemien ja maisemapäivän merkityksestä.	Syke, YM, Museovirasto, Suomen kotiseutuliitto, Viherympäristöliitto, MKN piirikeskukset	Ulkoinen rahoitus

<p>Kulttuurimaiseman neuvonta, suunnittelu ja tuotteistus Viestimme kulttuuriympäristön hoidosta, hoidon rahoitus- ja hankemahdollisuuksista. Kannustamme yrittäjiä kulttuuriympäristön ja maiseman kestävään tuotteistamiseen. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja erilaisia suunnitelmia.</p>	<p>Kunnat, maanomistajat, yrittäjät, suuri yleisö.</p>	<p>Tavoittaa valtakunnallisesti 500 toimijaa, kuntaa, yhdistystä, maanomistajaa ja yrittäjää.</p> <p>Tietoisuus kulttuurimaiseman arvoista, hoidon ja rahoituksen mahdollisuuksista lisääntyy. Kulttuuriympäristön hyödyntäminen kestävinä tuotteita yrityksissä lisääntyy.</p>	<p>MKN piirikeskukset, kunnat, maakuntaliitot ELY-keskukset, yritykset</p>	<p>Ulkoinen rahoitus</p>
<p>Rural Finland Tourism Hub: Maaseutumatkailun osaamisverkosto</p> <p>MKNK Koordinoi osaamisryhmiä ja toteutamme valmennustilaisuuksia sekä aktivoimme maaseutumatkailun verkostoja.</p>	<p>Maaseutumatkailun kehittäjät ja yrittäjät</p>	<p>Osaamisverkosto lisää ja vakiinnuttaa matkailun toimijoiden välistä verkostoitumista, tuottaa ja jakaa älykkäästi tietoa sekä edistää uusien matkailun kehittämistoimenpiteiden ja -kokonaisuuksien aikaansaamista yhteistyöllä.</p>	<p>SAMK, JAMK, MKN Keskus, MKN piirikeskusten yritysasiantuntijat – osallistumme ryhmiin tilaisuuksiin</p>	<p>MKNK, ulkoinen rahoitus</p>

5. Viestintä

Vuonna 2026 viestinnän kärjet noudattelevat vuosille 2026–2030 tehdyn järjestön strategian teemoja ja niistä nousseita hankkeita ja muuta toimintaa. Huomioimme kaikessa viestinnässämme vuonna 2024 hyväksytyt Kestävän kehityksen -linjaukset.

Viestinnän tavoitteena on lisätä MKN:n näkyvyyttä luotettavana toimijana kaikilla osa-alueillaan. Pyrimme näkymään entistä yhtenäisemmin Maa- ja kotitalousnaisina oman brändimme vahvistamiseksi. Vastuu alueellisesta viestinnästä ja palveluiden markkinoinnista on lähtökohtaisesti piirikeskuksilla. Tapahtumista ja tilaisuuksista viestiminen mm. somessa kuuluvat työntekijän tehtäviin. Kun alueelta tuleva uutinen tai somesisältö on valtakunnallisesti merkittävä tai muuten poikkeuksellisen kiinnostava, se voidaan nostaa myös Keskuksen viestintäkanaviin. MKN Keskus tukee resurssiensa mukaan piirikeskuksia markkinointiviestinnässä.

ULKOINEN VIESTINTÄ

Medialle suunnattu viestintä kertoo järjestössä tehtävän työn tuloksista mutta myös vahvistaa järjestön brändiä luotettavana asiantuntijatoimijana.

Sidosryhmäviestintä vahvistaa yhteistyösuhteita, joiden kautta MKN:n on mahdollista saada asiaansa esiin isoilla foorumeilla ja vakuuttaa rahoittajia siitä, että MKN on osaava ja luotettava kumppani, jonka asiantuntijuutta kannattaa käyttää hyväksi. Sidosryhmien kanssa pidetään yhteyttä henkilökohtaisesti ja lähetetään teemakohtaisia kohdennettuja uutiskirjeitä.

Sosiaalisen median merkitys organisaation viestinnässä on suuri. Someviestinnässä tuemme asiantuntijoitamme esiintymään alansa asiantuntijoina eri somekanavissa (mm. LinkedIn). Somekanavina käytössä ovat Facebook, Instagram ja LinkedIn. Viestinnässä noudatetaan vuoden 2022 somestrategiaa ja -ohjeita. Tavoitteena on parantaa somesisällön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä saada eri sometilien käyttö palvelemaan entistä paremmin koko MKN:n työtä.

Hanke- ja kampanjaviestintä

Viestimme hankkeista ja kampanjoista kunkin projektin viestintäsuunnitelman mukaisesti.

SISÄINEN VIESTINTÄ

Sisäisen viestinnän sujuvuus on muun muassa olennainen työilmapiiriin vaikuttava tekijä. Tavoitteena on, että kaikki työntekijän tarvitsema tieto löytyy samasta paikasta ja työntekijä pystyy osallistumaan helposti itseensä koskeviin asioihin. Tärkeimmät sisäisen viestinnän kanavat ovat henkilökohtainen viestintä, sähköpostit, tiimipalaverit, henkilöstöinfot ja toimihenkilöpäivät.

JÄSENVIESTINTÄ

Jäsenviestintä on yhä laajemmin osa yleistä kuluttajaviestintää. Piirikeskuksesta lähtee kaksi kertaa vuodessa sähköinen uutiskirje. Jäsen- ja yhdistysviestinnässä Facebook-ryhmä ja muut somekanavat toimivat hyvin, ja näitä kehitetään edelleen.

6. Koti ja maaseutu -lehti

Koti ja maaseutu -lehti on yksi tärkeimmistä MKN:n markkinointiviestinnän kanavista. Lehden sisältö heijastelee järjestön neuvonnan aloja, mutta myös laajemmin maaseudun elämää, elinkeinoja, yrittäjyyttä ja asumista maaseudulla. Lehti antaa äänen maaseudulle, mutta sisältö suunnitellaan siten, että se on mieleinen myös kaupunkilaisille. Moni uusi tilaaja onkin maaseutuhenkinen kaupunkilainen tai maalle vastikään muuttanut.

Lehti tuo selkeästi esille järjestön toimintaa, hankkeita ja asiantuntijoiden työtä.

Neuvonta näkyy nykyaikaisella otteella lehden sisällöissä. Keskeisiä arvoja lehden toimitukselle ovat vastuullisuus, mielenkiintoiset aiheet ja laadukas sekä luotettava journalismi. Lehti on sitoutunut vastuulliseen journalismiin (Julkisen sanan neuvosto). Ruokaohjeissa kannustetaan noudattamaan kansallisia ravitsemussuosituksia.

Vuonna 2026 tuomme lehdessä esille järjestön ydinteemoja, jotka liittyvät ruokaan, maiseman- ja luonnonhoitoon sekä yrittäjyyteen. Koti ja maaseutu -lehteä ilmestyy vuonna 2026 8 numeroa, joista yksi on kesän tuplanumero. Lehden markkinointia jatketaan ja etsitään uusia keinoja löytää kohdeyleisöä. Lehden tekemisestä vastaa vuonna 2026 toimituspäällikkö yhdessä päätoimittajan kanssa. Erilaisia kampanjoita yhteistyössä tilaajapalvelu Atexin kanssa lisätään.

Lehden koko ajan suosituimpia kotisivuja kehitetään edelleen ja juttuja julkaistaan nettiversioina jälkikäteen enenevässä määrin. Nettijuttuihin panostetaan resurssien mukaan, koska niistä saadaan näkyvyyttä lehdelle. Tämän ja vuonna 2025 valmistuneen lukijatutkimusten tulosten avulla pyrimme lisäämään Koti ja maaseutu -lehden tunnettuutta entisestään. Jatkamme lehden sisällön kehittämistä lukijaystävällisemmäksi tutkimustulosten sekä lehdestä saadun monipuolisen palautteen avulla.